

Kabinet Minister-President
Ministerie van Algemene Zaken

> Retouradres Postbus 20001 2500 EA Den Haag

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Kabinet Minister-President

Binnenhof 19
2513 AA Den Haag
Postbus 20001
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
4228505

Datum 7 oktober 2021

Geachte Voorzitter,

Bijgaand ontvangt u, mede namens de minister van I&W, de antwoorden op de schriftelijke vragen van de leden Arib en de Hoop (beide PvdA) over het functioneren van de voormalig minister en staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat gedurende de periode dat zij wisten dat zij lobbyist zouden worden (kenmerk 2021Z15310) en de leden Marijnissen en Leijten over de gang van zaken met de nieuwe functies van de voormalig bewindspersonen Van Veldhoven en Van Nieuwenhuizen (kenmerk 2021Z15579).

DE MINISTER-PRESIDENT,
Minister van Algemene Zaken,

Mark Rutte

2021Z15310; ingezonden 10 september 2021

Vragen van de leden Arib en De Hoop (beiden PvdA) aan de minister-president over het functioneren van de voormalig minister en voormalig staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat gedurende de periode dat zij wisten dat zij lobbyist zouden worden.

- 1. Wanneer hebben de genoemde bewindspersonen voor het eerst contact gehad met hun toekomstige werkgever over een eventuele nieuwe functie?¹**

Dit is mij niet bekend.

- 2. Hebben zij in die periode via vergaderingen, bijvoorbeeld van de ministerraad of andere beraden, dan wel via schriftelijke of andere stukken informatie tot zich kunnen nemen die het beleidsterrein van hun nieuwe functies betreft? Zo ja, wat was de aard van die informatie? Zo nee, hoe weet u dat?**

De mogelijkheid bestaat dat voormalig minister Van Nieuwenhuizen en voormalig staatssecretaris Van Veldhoven kennis hebben kunnen nemen van informatie die betrekking heeft op het beleidsterrein van hun nieuwe functie. In zijn algemeenheid geldt dat bewindspersonen toegang hebben tot alle stukken die worden besproken in de ministerraad en kunnen deelnemen aan de ministerraad. Te allen tijde dienen (gewezen) bewindspersonen zich te houden aan het bestaande lobbyverbod en de geheimhoudingsplicht die bestaat ten aanzien van vertrouwelijke en staatsgeheime informatie.

- 3. Wanneer wist u dat de genoemde bewindspersonen de functies ambieerden die zij later gekregen hebben?**
- 4. Wanneer wist u dat zij die functies zouden gaan bekleden?**
- 5. Hoe lang zijn de genoemde bewindspersonen daarna nog in staat gebleven vertrouwelijke informatie of zelfs staatsgeheime informatie tot zich te nemen?**

Antwoord 3, 4 en 5

Voormalig staatssecretaris Van Veldhoven heeft mij op dinsdag 6 juli 2021 medegedeeld dat zij een andere functie heeft aanvaard bij het World Resources Institute (WRI). Ik heb op vrijdag 9 juli 2021 voormalig staatssecretaris van Veldhoven voorgedragen voor ontslag met ingang van 19 juli 2021.

Voormalig minister Van Nieuwenhuizen heeft mij op 23 juli 2021 medegedeeld dat ze zou worden voorgedragen bij de Vereniging Energie-Nederland. Zij is op 31 augustus 2021 door de algemene ledenvergadering van de Vereniging Energie-Nederland benoemd in haar nieuwe functie. Per diezelfde datum is tevens ontslag verleend aan voormalig minister Van Nieuwenhuizen.

- 6. Deelt u de mening dat het ongewenst is dat bewindspersonen dergelijke informatie kunnen krijgen die zij in hun toekomstige functie kunnen gebruiken? Zo ja, wat heeft u gedaan om deze bewindspersonen in die periode op afstand te zetten van die informatie? Zo nee, waarom niet?**

Antwoord 6

Het is in principe aan de betrokken bewindspersonen zelf om op een integere wijze vorm te geven aan een vervolgfunctie. Ook dienen (gewezen) bewindspersonen zich te houden aan het bestaande lobbyverbod en de geheimhoudingsplicht die bestaat ten aanzien van vertrouwelijke

¹ Zie antwoorden van 8 september jl. op eerdere vragen (2021Z14805)

en staatsgeheime informatie, bijvoorbeeld over hetgeen in de ministerraad wordt besproken of geschiedt.

In de brief bij het nalevingsverslag naar aanleiding van de vijfde evaluatieronde van de GRECO (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VII, nr. 107) is gesteld dat het kabinet zich beraadt op nadere maatregelen die betrekking hebben op beperkingen na uitdiensttreding voor gewezen bewindspersonen die een nieuwe betrekking zoeken en/of op het punt staan een dergelijke betrekking te aanvaarden. De minister van BZK zal hierover binnenkort een brief sturen aan de Tweede Kamer.

In dit specifieke geval heeft voormalig minister Van Nieuwenhuizen op 28 juli 2021 in aanloop naar haar benoeming een verklaring geaccordeerd waarin zij de secretaris-generaal van het ministerie van I&W vraagt haar vanaf dat moment te attenderen op aangelegenheden die tot haar taak behoren en mogelijk direct of indirect kunnen raken aan een nieuwe functie, waarvoor zij benoeming verwacht in september 2021 en die zij na afloop van deze kabinetsperiode zou willen vervullen. Indien er raakvlakken zouden zijn met haar functie als minister, zou zij de minister van EZK vragen deze aangelegenheden af te doen. Deze afspraak is gemaakt om elke schijn of potentiële schijn van belangenverstrengeling te vermijden.² Op 26 augustus 2021 ben ik na nadere politieke weging tot het inzicht gekomen dat de benoeming niet goed samen gaat met het ambt van bewindspersoon. Zij is op 31 augustus 2021 door de algemene ledenvergadering van de Vereniging Energie-Nederland benoemd in haar nieuwe functie. Per diezelfde datum is tevens ontslag verleend.

² Deze verklaring is als bijlage bijgevoegd bij de beantwoording van de Kamervragen van de leden Eerdmans en Pouw-Verweij (2021Z14814) op 8 september 2021.

2021Z15579; ingezonden 15 september 2021

Vragen van de leden Marijnissen en Leijten (beiden SP) aan de minister-president over de gang van zaken met de nieuwe functies van de voormalig bewindspersonen Van Veldhoven en Van Nieuwenhuizen.

- 1. Kunt u aangeven waarom er een verschil zit in het moment dat u verneemt dat voormalig staatssecretaris Van Veldhoven een nieuwe functie heeft (6 juli) en het aangekondigde vertrek van de voormalig staatssecretaris op 9 juli?**³
- 2. Waarom is er niet voor gekozen om de voormalig staatssecretaris per direct te vervangen toen u duidelijk werd dat zij een andere functie had aanvaard?**

Antwoord 1 en 2

Voormalig staatssecretaris Van Veldhoven heeft mij op dinsdag 6 juli 2021 medegedeeld dat zij een andere functie heeft aanvaard bij het World Resources Institute (WRI) en dat zij zou willen vertrekken voor het zomerreces. Ik heb op vrijdag 9 juli 2021 voormalig staatssecretaris van Veldhoven voorgedragen voor ontslag met ingang van 19 juli 2021, zodat de dossiers op een nette manier konden worden overgedragen.

- 3. Kunt u laten weten op welke momenten de subsidie aan het World Resources Institute binnen het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat zijn besproken en heeft de voormalig staatssecretaris daar bemoeienis mee gehad?**⁴

Het WRI is een gerenommeerd kennisinstituut waarmee het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat al langere tijd subsidierelaties onderhoudt. Deze kabinetsperiode is een aantal subsidies verstrekt vanuit het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat aan het WRI.

In november 2018 heeft de voormalige staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat besloten om een jaarlijkse bijdrage van 200.000 euro te verstrekken aan het Platform for Accelerating the Circular Economy (PACE) voor de periode 2019-2021. Het WRI voert het secretariaat van PACE. In maart 2021 heeft de voormalige staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat besloten om deze jaarlijkse bijdrage van 200.000 euro ook te verlenen voor de jaren 2022-2024.

Daarnaast heeft de voormalige staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat in maart 2021 besloten een éénmalige subsidie van 98.762 euro aan PACE te verstrekken om monitoringsonderzoek te doen naar de transitie van de circulaire economie, onder andere in het kader van de door Nederland georganiseerde WCEF+Climate conferentie.

In september 2018 is door de voormalige minister van Infrastructuur en Waterstaat een subsidie verstrekt van 760.000 euro aan WRI voor kennisontwikkeling op het gebied van klimaatadaptatie en de ondersteuning van de Global Commission on Adaptation.

In al deze gevallen is conform ambtelijk advies besloten.

- 4. Heeft u de voormalig staatssecretaris gevraagd aan te blijven en later te vertrekken naar haar nieuwe functie? Zo ja, waarom was het noodzakelijk dat zij op dat moment vertrok? Zo neen, waarom niet?**

³ Website NOS, 9 juli 2021, 'Staatssecretaris Van Veldhoven (D66) heeft andere baan', <https://nos.nl/artikel/2388603-staatssecretaris-van-veldhoven-d66-heeft-andere-baan>

⁴ Website World Resources Institute, www.wri.org

Nee. Voormalig staatssecretaris Van Veldhoven heeft mij op dinsdag 6 juli 2021 laten weten dat zij een andere functie heeft aanvaard en haar functie zal neerleggen. Zoals ik ook in het debat van 8 september 2021 heb gezegd, zie ik liever dat bewindspersonen aanblijven tot het aantreden van een nieuw kabinet, maar het blijft een persoonlijke afweging.

5. Heeft u de voormalig staatssecretaris gewezen op het feit dat zij met haar aankondiging van de nieuwe functie de integriteitsregels overtrad, die immers voorschrijven toestemming te vragen aan de minister-president voorafgaand aan het voeren van gesprekken voor een nieuwe betrekking? Zo ja, waarom is daar niet naar geluisterd? Zo neen, waarom niet?

Nee. Het handboek voor bewindspersonen is namelijk een bundeling van praktische informatie die van belang is voor bewindspersonen, waaronder relevante wet- en regelgeving. Het Handboek bevat geen zelfstandige normstelling, en wordt dus ook niet als zodanig gesanctioneerd. Ik heb de betreffende passage uit het handboek voor bewindspersonen onlangs wel onder de aandacht gebracht in de ministerraad.

In de brief bij het nalevingsverslag naar aanleiding van de vijfde evaluatieronde van de GRECO (Kamerstukken II 2020/21, 35570 VII, nr. 107) is gesteld dat het kabinet zich beraadt op nadere maatregelen die betrekking hebben op beperkingen na uitdiensttreding voor gewezen bewindspersonen die een nieuwe betrekking zoeken en/of op het punt staan een dergelijke betrekking te aanvaarden. De minister van BZK zal hierover binnenkort een brief sturen aan de Tweede Kamer.

6. Waarom zitten er maar liefst vijf en een halve week tussen uw bekendheid met de nieuwe functie van voormalig minister Van Nieuwenhuizen en de aankondiging dat zij vertrekt?⁵⁶

Voormalig minister Van Nieuwenhuizen heeft mij op 23 juli 2021 medegedeeld dat ze zou worden voorgedragen bij de Vereniging Energie-Nederland. Naar aanleiding hiervan is gevraagd mitigerende maatregelen te treffen voor de periode tot aan haar daadwerkelijke benoeming om elke schijn en potentiële schijn van belangenverstrengeling te vermijden. Daaropvolgend heeft voormalig minister Van Nieuwenhuizen op 28 juli 2021 in aanloop naar haar benoeming een verklaring geaccordeerd waarin zij de secretaris-generaal van het ministerie van I&W vraagt haar vanaf dat moment te attenderen op aangelegenheden die tot haar taak behoren en mogelijk direct of indirect kunnen raken aan een nieuwe functie, waarvoor zij benoeming verwacht in september 2021 en die zij na afloop van deze kabinetsperiode zou willen vervullen. Indien er raakvlakken zouden zijn met haar functie als minister, zou zij de minister van EZK vragen deze aangelegenheden af te doen. Deze afspraak is gemaakt om elke schijn of potentiële schijn van belangenverstrengeling te vermijden.⁷ Op 26 augustus 2021 ben ik na nadere politieke weging tot het inzicht gekomen dat de benoeming niet goed samen gaat met het ambt van bewindspersoon. Zij is op 31 augustus 2021 door de algemene ledenvergadering van de Vereniging Energie-Nederland benoemd in haar nieuwe functie. Per diezelfde datum is tevens ontslag verleend.

⁵ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/detail/2020-2021/103#id518221a3

⁶ Website NOS, 31 augustus 2021, 'Minister Van Nieuwenhuizen vertrekt vanwege andere baan', <https://nos.nl/artikel/2395852-minister-van-nieuwenhuizen-vertrekt-vanwege-andere-baan>

⁷ Deze verklaring is als bijlage bijgevoegd bij de beantwoording van de Kamervragen van de leden Eerdmans en Pouw-Verweij (2021Z14814) op 8 september 2021.

- 7. Waarom wordt bij de presentatie van haar vertrek op geen enkele manier aangegeven dat het al meer dan een maand bekend was dat zij lobbyist zou worden?**

Hier is geen reden voor.

- 8. Kunt u aangeven bij welke begrotingsgesprekken de voormalig minister aanwezig is geweest in de periode dat bekend was dat zij lobbyist zou worden voor de energiesector?**

Voormalig minister Van Nieuwenhuizen is bij alle begrotingsraden aanwezig geweest.

- 9. Hoe komt het dat u aanvankelijk dacht dat de aankondiging dat de voormalig minister na haar ministerschap lobbyist zou worden geen belemmering opleverde voor haar aanblijven in het kabinet en welke juridische adviezen heeft u hierover gekregen?**

Zie antwoord 6. Te allen tijde dienen (gewezen) bewindspersonen zich te houden aan het bestaande lobbyverbod en de geheimhoudingsplicht die bestaat ten aanzien van vertrouwelijke en staatsgeheime informatie

- 10. Zijn andere bewindspersonen in het demissionaire kabinet op de hoogte gesteld van de nieuwe functie van de voormalig minister van Infrastructuur en Waterstaat toen u bekend werd dat ze zou gaan lobbyen? Zo neen, waarom niet? Zo ja, wie precies en wanneer hebben zij gehoord over de nieuwe functie?**

De minister van EZK is op de hoogte gesteld, aangezien aangelegenheden die tot de taak behoorden van voormalig minister Van Nieuwenhuizen en mogelijk direct of indirect met haar nieuwe functie te maken hadden, aan hem zouden worden overgedragen.

- 11. Heeft de nieuwe werkgever van voormalig minister Van Nieuwenhuizen aangedrongen op het ingaan van de werkzaamheden van de voormalig minister op 1 oktober 2021? Kunt u uw antwoord toelichten?**

Dat is mij niet bekend.

- 12. Klopt onze inschatting dat u te laat in heeft gezien dat de nieuwe functie onverenigbaar is met het zijn van bewindspersoon? Zo ja, hoe heeft u dit inzicht verkregen en hoe duidt u dat dit inzicht er niet was op 23 juli? Zo neen, hoe kunt u het vertrek na meer dan een maand dan verklaren?**

Zie antwoord 6.